

Mkb voor € 4 mrd in de min op rentederivaten

Afwikkeling van rentederivaten dreigt verzwakt midden- en kleinbedrijf verder in het nauw te brengen

Ivo Bökkerink en Pieter Lalkens
Amsterdam

Het Nederlandse midden- en kleinbedrijf staat voor bijna € 4 mrd in het rood op rentederivaten die bedrijven bij banken hebben afgesloten. Deze zogeheten swaps moeten komende jaren worden afgewikkeld en dreigen de al verzwakte vermogenspositie van het mkb verder uit te hollen.

Dat blijkt uit berekeningen van het financiële adviesbureau Cadension. Het is voor het eerst dat de omvang van de derivatenproblemen voor het midden- en kleinbedrijf inzichtelijk is gemaakt.

Banken hebben op ongeveer een derde van hun totale kredietverlening aan het midden- en kleinbedrijf renteswaps verkocht, oftewel op € 51,7 mrd, zo blijkt uit de berekeningen. Bij de huidige rente en een resterende looptijd van vier jaar staan de derivaten voor € 3,9 mrd onder water.

De cijfers zijn redelijk adequaat, zo valt op te maken uit de reactie van toezichthouder AFM. Die spreekt van 'een grove indicatie'. Tot nu toe stelde de Autoriteit Financiële Markten (AFM) dat enkele tienduizenden rentederivaten uitstaan bij evenzoveel mkb-bedrijven.

Banken hebben jarenlang swaps op leningen verkocht zodat bedrijven zich in konden dekken tegen een rentestijging. De klant betaalt in zo'n constructie een vaste rente op het krediet aan de bank. Zijn bank betaalt hem op zijn beurt een variabele marktrente die op Euribor is gebaseerd. Bij een hogere marktrente wordt de swap meer waard, bij een lagere rente verliest de swap waarde. Vooral Rabobank, ABN Amro en Deutsche Bank waren actief op deze markt, zo melden advocaten van ondernemers die zich gedupeerd voelen.

Eerder gaf de AFM al aan dat banken niet duidelijk zijn geweest over de risico's van swaps en dat klanten niet altijd goed wisten onder welke voorwaarden ze deze renteproducten kochten. Vooral kleinere ondernemers waren niet goed op de hoogte van de risico's.

Deze week oordeelde de rechtbank in Den Bosch dat een melkveehouder niet het volledige verlies op zijn swap aan Rabobank hoeft te betalen. De bank had de klant veel beter moeten informeren over bijvoorbeeld de negatieve waardeontwik-

Renteswaps Beschermen tegen stijgende rente

Succes Banken verkochten rentederivaten op kredieten aan mkb

Risico Klant niet altijd goed geïnformeerd

PRECEDENT
Pagina 2

OPINIE
Pagina 11

keling. Daarmee stelt de rechter vast dat de bank een bijzondere zorgplicht heeft.

Advocaten en bedrijfsadviseurs verwachten dat deze uitspraak kan leiden tot een toename van het aantal geschillen tussen mkb'ers en banken. Jeroen Willems, van bedrijfsadviseur ICC, wijst erop dat de bank de klant niet alleen op de risico's moet hebben gewezen, maar zich er ook van vergewist moet hebben dat de klant die waarschuwing heeft begrepen. 'Het is dus niet voldoende om ze ergens in de kleine lettertjes van het dossier te zetten. Het is voor banken moeilijk aan te tonen dat ze op dat vlak alles hebben gedaan. Dus ik verwacht dat banken in meer gevallen wat te verwijten valt.'

Mkb-bedrijven met renteswaps die onder water staan, kunnen nog 'gered' worden als de rente stijgt. Maar als bedrijven de derivaten met verlies moeten afwickelen, kan dat ernstige gevolgen hebben. Uit een door het ministerie van Economische Zaken gefinancierd onderzoek bleek vorige maand nog dat het mkb de crisisjaren 'weerbaarstig' doorstaat. Winsten staan onder druk en het eigen vermogen neemt minder toe. Traditioneel is de solvabiliteit van het mkb al flink zwakker dan die van grote ondernemingen.